

Załącznik
do zarządzenia Nr 31/2024
Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
z dnia 14 sierpnia 2024 r.

Standardy Ochrony Małoletnich
obowiązujące w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
(dalej także „SOM” lub „Standardy”)

Wstęp

W Centrum Usług Społecznych w Tarnowie (dalej również: „CUS” lub „Centrum”) jako zasadę przyjmuje się działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie poprzez zapewnienie bezpieczeństwa, szacunku i godności. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletniego jakichkolwiek nadużyć oraz przemocy w jakiegokolwiek formie.

Pracownicy Centrum (w tym także stażyści, praktykanci i wolontariusze) zobowiązani są do przestrzegania zasad określonych w niniejszym dokumencie.

Rozdział I Objaśnienie terminów

1. Pracownikiem Centrum na potrzeby obowiązywania niniejszego dokumentu jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej w tym umowy zlecenia, umowy o dzieło, a także wolontariusz, stażysta, praktykant.
2. Terenem Centrum na potrzeby obowiązywania niniejszego dokumentu jest siedziba Centrum wraz z poszczególnymi punktami, w których Centrum prowadzi swoją statutową działalność. W przypadku siedziby Centrum przy ul. Brodzińskiego 14 za teren uważa się również ogrodzony teren przyległy do siedziby Centrum.
3. Małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia, chyba że zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 10 Kodeksu cywilnego.
4. Opiekunem małoletniego jest osoba uprawniona do reprezentacji małoletniego, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic, opiekun prawny) lub rodzic zastępczy w przypadku małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej.
5. Zgoda rodzica oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego lub zgodę opiekuna prawnego małoletniego w przypadku, gdy rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub władza ta została im zawieszona, lub zgodę rodzica zastępczego w sprawach, co do których rodzic zastępczy uprawniony jest do podejmowania decyzji na podstawie obowiązujących przepisów prawa lub zgody sądu. W przypadku braku porozumienia między rodzicami małoletniego co do wyrażenia jednomyślnego stanowiska należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd. W kwestiach spornych, a zwłaszcza w przypadku braku współpracy ze strony rodzica/opiekuna prawnego/rodzica zastępczego, sprawę pozostawia się do rozstrzygnięcia właściwego sądu rodzinnego.
6. Przez krzywdzenie małoletniego należy rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej bądź społeczności, które ma szkodliwy wpływ na zdrowie, rozwój fizyczny lub psychospołeczny małoletniego. Krzywdzeniem jest w szczególności:
  - przemoc fizyczna rozumiana jako celowe użycie siły fizycznej wobec małoletniego, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uszczerbek na zdrowiu, zagrażać jego życiu, rozwojowi i godności. Działania te mogą obejmować: uderzanie, bicie, kopanie, potrząsanie, gryzienie, duszenie, parzenie, przypalanie, trucie itp.
  - przemoc emocjonalna rozumiana jako intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej, zachowania dorosłych wobec małoletniego, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju małoletniego np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości małoletniego, niszczenie ważnych dla niego rzeczy, nieposzanowanie granic prywatności, itp.;
  - przemoc seksualna lub wykorzystywanie seksualne - angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą, np. trenera, opiekuna lub rodzica. Obejmuje zachowania fizyczne, np. dotykanie dziecka, jak i bez kontaktu fizycznego, np. podglądanie lub słowna agresja. Obejmuje także kontakty seksualne między znacznie starszym dzieckiem a młodszym dzieckiem lub jeśli jedna osoba obezwładnia inną niezależnie od wieku. Wykorzystywanie seksualne nie musi wiązać się z kontaktem; jest nim również np. angażowanie dzieci w tworzenie obrazów seksualnych, zmuszanie dzieci do oglądania obrazów o charakterze

seksualnym lub oglądanie czynności seksualnych, zachęcanie dzieci do zachowania w sposób nieodpowiedni pod względem seksualnym lub uwodzenie dziecka w celu przygotowania go do wykorzystania poprzez zdobycie jego zaufania (w tym za pośrednictwem mediów społecznościowych). Molestowanie seksualne obejmuje nieakceptowalne i niepożądane zachowania i praktyki o charakterze seksualnym, które mogą obejmować, ale nie stanowią katalogu zamkniętego, sugestie lub żądania o charakterze seksualnym, prośby o przysługi seksualne i seksualne, werbalne lub fizyczne zachowania lub gesty, które są lub mogą być racjonalnie postrzegane jako obraźliwe lub upokarzające;

- przemoc ekonomiczna to niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju małoletniego m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia;
  - przemoc poprzez zaniedbywanie rozumiana jako nie zapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju małoletniego w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej, odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego. Wyróżnia się zaniedbanie fizyczne (ekonomiczne, zdrowotne), emocjonalne, edukacyjne (intelektualne).¹
7. Dyrektor Centrum wyznacza osobę odpowiedzialną za przygotowanie Pracowników Centrum do stosowania Standardów oraz za przegląd i aktualizację SOM.
  8. Inspektor Ochrony Danych Osobowych CUS aktualizuje rejestr czynności przetwarzania danych osobowych w związku z wprowadzeniem SOM.

Rozdział II

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a Pracownikami Centrum w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletniego

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez Pracowników Centrum jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Pracownicy traktują małoletniego z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest krzywdzenie małoletniego w jakiegokolwiek formie. Pracownicy Centrum realizując te cele działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji. Znajomość i zaakceptowanie zasad jest potwierdzane podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi **załącznik nr 3** do niniejszych Standardów.

Pracownik Centrum powinien:

- w komunikacji z małoletnimi zachować cierpliwość i szacunek;
- służyć uważnie małoletnich i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji;
- nie zawstydzać, nie upokarzać, nie ośmieszać, nie lekceważyć i nie obrażać małoletniego. Nie krzyżać na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletniego lub innych małoletnich;
- nie ujawniać danych osobowych, w tym danych wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich;
- szanować prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności ze względu na ochronę małoletniego lub innych małoletnich, wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe;
- w przypadku konieczności rozmowy z małoletnim na osobności zostawić uchylone drzwi lub poprosić innego Pracownika Centrum o uczestniczenie w rozmowie, za wyjątkiem sytuacji, gdy wymagane jest przeprowadzenie rozmowy z małoletnim bez udziału osób trzecich (np. psycholog);
- nie zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to w szczególności używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz

¹ Wstawienie: przypis Report of the Consultation on Child Abuse Prevention [Raport z konsultacji nad zapobieganiem krzywdzeniu dzieci], Światowa Organizacja Zdrowia, Genewa 1999.

wykorzystywanie wobec małoletniego pozycji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);

- zapewnić małoletniego, że jeśli czuje się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, może o tym powiedzieć każdemu z Pracowników Centrum i może oczekiwać odpowiedniej pomocy, bez ponoszenia negatywnych konsekwencji z tego tytułu.

W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny Pracownika Centrum z małoletnim. Do sytuacji takich zaliczyć można m.in.:

- pomoc w czynnościach pielęgnacyjnych i/lub higienicznych - pomoc w ubieraniu, rozbieraniu się, myciu, jedzeniu, przewijaniu i korzystaniu z toalety;
- pomoc przy przemieszczaniu się, jeżeli istnieją okoliczności uzasadniające taki kontakt.

Pracownikowi Centrum bezwzględnie zabrania się:

- nawiązywać relacji seksualnych z małoletnim,
- składać małoletnim propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści,
- używać wulgarnych słów, gestów, żartów, czynić uwag, które mogą być odebrane jako nawiązywanie do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej,
- proponować małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (np. narkotyków, dopalaczy), jak również używać ich w obecności małoletniego,
- dotykać małoletniego w sposób, który mógłby zostać uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
- utrzymywać prywatnych kontaktów i/lub zapraszać małoletniego do swojego miejsca zamieszkania,
- kontaktować się z małoletnim poza godzinami pracy w celach innych niż służbowe związane z pilną koniecznością zapewnienia mu bezpieczeństwa w tym poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

Każdy Pracownik Centrum, który zauważy krzywdzenie małoletniego lub powźmie podejrzenia krzywdzenia małoletniego jest zobowiązany zareagować, a jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy. Pracownik Centrum winien zareagować, w szczególności w przypadku, gdy:

- na podstawie własnych obserwacji czy ustaleń podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony;
- małoletni ujawnił doświadczenia krzywdzenia;
- świadek dokonał zgłoszenia o podejrzeniu krzywdzenia.

1) Działania Pracownika Centrum winny zostać podjęte z chwilą ujawnienia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego na terenie Centrum, i winny być uzależnione od dokonanej przez Pracownika Centrum oceny, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa. Działania Pracownika Centrum, chyba, że odpowiednie przepisy stanowią inaczej, powinny obejmować:

1. Interwencję słowną mającą na celu niedopuszczenie do eskalacji przemocy poprzez:
  - a) ochronę małoletniego poprzez izolację od osoby krzywdzącej lub osoby podejranej o krzywdzenie małoletniego,
  - b) zwrócenie uwagi i wezwanie osoby krzywdzącej małoletniego do zachowania zgodnego z normami społecznymi oraz obowiązującym prawem,
  - c) powiadomienie, w zależności od działań podejmowanych przez osobę krzywdzącą małoletniego lub osobę podejrzaną o krzywdzenie małoletniego, oraz od skutków zajścia, odpowiednich służb ratunkowych lub interwencyjnych (Pogotowie, Policja).
2. Powiadomienie o zdarzeniu osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu.

3. Sporządzenie pisemnej notatki obejmującej w szczególności istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania małoletniego, cytaty jego wypowiedzi itp., i wypełnienie karty interwencji stanowiącej **załącznik nr 1** niniejszych Standardów. Sporządzenie pisemnej notatki nie jest wymagane, o ile informacje, które notatka powinna zawierać zostaną uwzględnione w karcie interwencji – w takim przypadku sporządza się wyłącznie kartę interwencji.

2) W przypadku podjęcia podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony przez Pracownika Centrum oprócz działań wskazanych wyżej konieczne jest:

1. Odsunięcie Pracownika Centrum krzywdzącego lub podejrzanego o krzywdzenie małoletniego od wszelkich form kontaktu z małoletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Przeprowadzanie przez bezpośredniego przełożonego Pracownika Centrum krzywdzącego lub podejrzanego o krzywdzenie małoletniego postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia okoliczności zdarzenia i sporządzenie z tego postępowania notatki służbowej. Kierownik działu dokonuje ustaleń i podejmuje działania mające na celu powstrzymanie dalszego krzywdzenia dziecka.

3) W przypadku podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez osobę nie będącą Pracownikiem Centrum oprócz działań wskazanych w pkt 1), w przypadku przemocy domowej konieczne jest:

- a) gdy Pracownik Centrum ma do tego uprawnienia zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” i przekazania jej do Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Działu Pomocy i Integracji Społecznej;
- b) w przypadku braku kompetencji do wszczęcia procedury Pracownik Centrum zawiadamia Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego lub pracownika socjalnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Działu Pomocy i Integracji Społecznej lub inną umocowaną do tego osobę (psycholog, pedagog itp.), który podejmuje dalsze działania zgodnie z kompetencjami.

Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu są:

- a) Dyrektor Centrum, Zastępca Dyrektora Centrum – w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu, gdzie krzywdzącym lub podejrzanym o krzywdzenie małoletniego jest Pracownik Centrum zajmujący stanowisko kierownicze lub stanowiska bezpośrednio podległe Dyrektorowi Centrum / Zastępcy Dyrektora Centrum;
- b) Kierownicy Działów - w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu, gdzie krzywdzącym lub podejrzanym o krzywdzenie małoletniego jest Pracownik Centrum bezpośrednio im podlegający;
- c) Kierownik Działu Pieczy Zastępczej – w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- d) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, Kierownik Działu Pomocy i Integracji Społecznej oraz pracownicy socjalni Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Działu Pomocy i Integracji Społecznej – w przypadku gdy małoletni doznaje przemocy domowej, oraz w pozostałych przypadkach, gdy małoletni jest krzywdzony przez osobę nie będącą Pracownikiem Centrum.

W przypadku nieobecności którejkolwiek z osób wskazanych wyżej osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu jest osoba ją zastępująca.

Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu lub wskazany przez nią Pracownik Centrum może rozmawiać z osobami zaangażowanymi, w tym małoletnim, jego opiekunem, oraz osobą podejrzaną o krzywdzenie, i świadkami.

Jeżeli wymaga tego sytuacja, po ujawnieniu krzywdzenia opracowany zostaje plan wsparcia małoletniego. Plan ten powinien zawierać:

- a) celem zapewnienia bezpieczeństwa małoletniego: działania niezbędne do podjęcia z udziałem małoletniego wraz ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za ich realizację, w tym w zakresie zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji;
- b) wsparcia jakie Centrum zaoferuje małoletniemu;
- c) zalecenie skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

W sytuacji wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” wszelkie działania dokumentowane są zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej wraz z aktami wykonawczymi, w innym przypadku w karcie interwencji stanowiącej **załącznik nr 1** niniejszego dokumentu.

W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, w tym czynu karalnego przez osobę poniżej 17 roku życia na szkodę małoletniego należy sporządzić pisemne zawiadomienie do Prokuratury właściwej dla miejsca popełnienia przestępstwa lub w przypadku braku możliwości ustalenia miejsca popełnienia przestępstwa właściwej dla miejsca zamieszkania małoletniego lub w przypadku braku możliwości ustalenia miejsca zamieszkania małoletniego - właściwej dla siedziby Centrum. Zawiadomienie może zostać złożone także na Policję.

Osobami odpowiedzialnymi za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego są:

- a) Dyrektor Centrum – w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu, gdzie krzywdzącym lub podejrzanym o krzywdzenie małoletniego jest Pracownik Centrum;
- b) Kierownik Działu Pieczy Zastępczej – w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- c) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego – w przypadku gdy małoletni doznaje przemocy domowej;
- d) Zastępca Dyrektora Centrum, Kierownik Działu Pomocy i Integracji Społecznej – w przypadku gdy małoletni jest krzywdzony przez osobę nie będącą Pracownikiem Centrum.

Osobami odpowiedzialnymi za zawiadamianie sądu opiekuńczego są:

- a) Kierownik Działu Pieczy Zastępczej – w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- b) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego – w przypadku gdy małoletni doznaje przemocy domowej;
- c) Zastępca Dyrektora Centrum, Kierownik Działu Pomocy i Integracji Społecznej – w przypadku gdy małoletni jest krzywdzony przez osobę nie będącą Pracownikiem Centrum.

Osobami odpowiedzialnymi za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty" są:

- a) W Dziale Pieczy Zastępczej psycholog i pedagog – w przypadku zdarzeń zagrażających małoletniemu umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- b) Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, Kierownik Działu Pomocy i Integracji Społecznej oraz pracownicy socjalni Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Działu Pomocy i Integracji Społecznej – w przypadku gdy małoletni doznaje przemocy domowej, oraz w pozostałych przypadkach.

Rozdział IV

Zasady przeglądu i aktualizacji SOM

Wyznaczona przez Dyrektora Centrum osoba odpowiedzialna za przygotowanie Pracowników Centrum do stosowania Standardów oraz za przegląd i aktualizację SOM, powinna posiadać co najmniej roczne doświadczenie w zakresie pracy z dzieckiem lub rodziną.

Do zadań osoby odpowiedzialnej za przygotowanie Pracowników Centrum do stosowania Standardów oraz za przegląd i aktualizację SOM należy:

1. zapoznanie Pracowników Centrum zatrudnionych na dzień wejścia w życie niniejszego dokumentu z obowiązującymi w Centrum Standardami;
2. odebranie od zatrudnionych na dzień wejścia w życie niniejszych Standardów Pracowników Centrum oświadczenia o zapoznaniu się z obowiązującymi w Centrum SOM – według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu;
3. monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia oraz proponowanie zmian w ich treści;
4. przegląd i aktualizacja Standardów w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz wyniki ankiet przeprowadzonych wśród Pracowników Centrum;
5. inicjowanie przeprowadzenia wśród Pracowników Centrum co najmniej raz na 2 lata ankiety według załącznika nr 2 do niniejszego dokumentu;
6. analiza ankiet wraz ze sporządzeniem podsumowania oraz propozycji zmian SOM;
7. współpraca z Inspektorem Ochrony Danych Osobowych CUS celem aktualizacji rejestru czynności przetwarzania danych osobowych w związku z wprowadzeniem i aktualizacją SOM.

Pracownicy Działu Organizacji i Kadr:

- zapoznają nowo zatrudnionych pracowników z obowiązującymi w Centrum Standardami oraz odbierają stosowne oświadczenie. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu;
- na wniosek osoby odpowiedzialnej za przygotowanie Pracowników Centrum do stosowania Standardów oraz za przegląd i aktualizację SOM przeprowadzają wśród pracowników Centrum ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

Rozdział V

Zasady ochrony danych osobowych małoletniego oraz jego wizerunku

Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w następujących dokumentach:

- a) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (RODO);
- b) ustawie z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych.

Przetwarzanie danych osobowych małoletniego odbywa się na podstawie odrębnych przepisów, w tym m.in.:

- a) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- b) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- c) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

Pracownik Centrum:

- ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;
- może wykorzystać informacje o małoletnim w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości małoletniego oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację małoletniego;
- nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani jego opiece;
- nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnimi;
- nie wypowiada się do / i z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy Pracownik Centrum jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana;

- nie umożliwia przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) bez pisemnej zgody opiekuna prawnego.

Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego - bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

Nasze wartości:

1. W działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku małoletnich.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów małoletnich, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo małoletnich. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój małoletnich – chłopców i dziewczęta, małoletnich w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
3. Małoletni mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie przez nas użyty.
4. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku małoletniego jest tylko wtedy wiążąca, jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

Dbamy o bezpieczeństwo wizerunku małoletnich poprzez:

1. Pytanie o pisemną zgodę rodziców/opiekunów prawnych oraz o zgodę małoletnich przed zrobieniem i publikacją zdjęcia/nagrania.
2. Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/ nagrań online.
3. Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi małoletniego z imienia i nazwiska. Jeśli podpis jest konieczny, używamy tylko imienia małoletniego.
4. Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o małoletnim dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem małoletniego (np. w przypadku zbiórek indywidualnych organizowanych przez Centrum).
5. Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich poprzez przyjęcie zasad:
  - wszyscy małoletni znajdujący się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrani, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla małoletniego poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
  - zdjęcia/nagrania małoletnich powinny koncentrować się na czynnościach wykonywanych przez małoletnich, i w miarę możliwości przedstawiać małoletnich w grupie, a nie pojedyncze osoby.
6. Rezygnację z publikacji zdjęć małoletnich, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po zakończeniu współpracy z Centrum.
7. Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków małoletnich należy rejestrować i zgłaszać osobom odpowiedzialnym za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich.

Rozdział VI

Bezpieczna rekrutacja

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem do innej działalności w Centrum związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych lub z opieką nad dziećmi pracownik Działu Organizacji i Kadr, na wniosek kierownika działu merytorycznego, weryfikuje kandydata do pracy w Rejestrze Sprawców Przepstępstw na tle Seksualnym.

2. Osoba o której mowa w ust. 1 powyżej, ubiegająca się o pracę w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie:
- a) przedstawia informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
  - b) posiadając obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi;
  - c) składa oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, zgodnie z **załącznikiem nr 4** do niniejszego dokumentu;
  - d) jeżeli prawo państwa, o którym mowa w lit. b lub c, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa;
  - e) w przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa powyżej nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego kandydat składa oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, które stanowi **załącznik nr 5** do niniejszego dokumentu, informujące że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi;
  - f) oświadczenie, o których mowa w ust. c i e składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Rozdział VII

Dostęp do sieci Internet

Centrum Usług Społecznych w Tarnowie nie zapewnia małoletnim dostępu do sieci Internet. Centrum nie ingeruje w treści udostępniane pod nadzorem opiekuna na prywatnych urządzeniach. Pracownicy Centrum, w przypadku korzystania małoletnich z prywatnych urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet winni poinformować małoletnich jak i ich opiekunów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. W przypadku zauważenia przez Pracownika Centrum, że małoletni korzysta z treści nieodpowiednich, należy poinformować o tym fakcie opiekuna dziecka.

Rozdział VIII

Zasady udostępniania SOM

1. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Centrum są dokumentem ogólnodostępnym.
2. Wersja papierowa dostępna jest w sekretariacie Centrum.
3. Wersja elektroniczna dostępna jest na stronie internetowej Centrum pod adresem: cus.tarnow.pl

4. Małoletni i ich opiekunowie korzystający ze wsparcia Centrum przed udzieleniem pomocy są informowani przez Pracowników Centrum o Standardach obowiązujących w Centrum.
5. Obowiązkiem opiekunów małych jest zaznajomienie się z obowiązującymi Standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony.
6. Małoletnim udostępnia się uproszczoną wersję informacji o przemy i osobach mogących pomóc zgodnie z treścią załącznika nr 7 do niniejszych Standardów.

Rozdział IX

Postanowienia końcowe

1. Wszelkie dane osobowe oraz dokumenty powstałe w związku z działaniami podejmowanymi w związku z ochroną małych przechowywane są w Centrum zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującą w CUS polityką ochrony danych osobowych.
2. W formie załączników do Standardów dołącza się:
  - załącznik nr 1 – karta interwencji,
  - załącznik nr 2 – ankieta,
  - załącznik nr 3 – oświadczenie o zapoznaniu,
  - załącznik nr 4 – oświadczenie o państwie zamieszkania,
  - załącznik nr 5 – oświadczenie o braku skazania,
  - załącznik nr 6 - informacje na temat instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemy domowej w Tarnowie,
  - załącznik nr 7 – karta informacyjna dla małych.

Karta interwencji sporządzona w dniu.....

1. Imię i nazwisko małoletniego: .....

2. Przyczyna interwencji (data zgłoszenia, forma krzywdzenia – opis):

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia (imię i nazwisko, dane kontaktowe):

4. Opis podjętych działań (data, opis działania, osoba podejmująca działanie):

5. Ustalenia w zakresie planu pomocy (jeśli dotyczy):

6. Spotkania z opiekunem małoletniego (data, wnioski):

7. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe):

zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny

inny rodzaj interwencji. Jaki?

8. Wyniki interwencji (działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli Centrum uzyskało informacje o wynikach/działaniach rodziców):

.....
data i podpis sporządzającego kartę

Załącznik Nr 2 do Standardów Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem

ANKIETA MONITORUJĄCA POZIOM REALIZACJI STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

1. Czy zapoznałeś się dokumentem Standardy Ochrony Małoletnich obowiązującym w CUS?

TAK NIE

2. Czy stosujesz w swojej pracy Standardy Ochrony Małoletnich?

TAK NIE

3. Czy w Twoim miejscu pracy według Twojej oceny przestrzegane są Standardy Ochrony Małoletnich?

TAK NIE

4. Czy zaobserwowałeś naruszenie Standardów w swoim miejscu pracy?

TAK NIE

Jeśli tak, to jakie?

5. Czy masz uwagi do dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich?

TAK NIE

Jeśli tak, to jakie?

6. Jakie punkty/ zagadnienia należałoby do niego włączyć? Dlaczego? Jakie regulacje proponujesz?

7. Czy jakieś punkty/ zagadnienia należałoby usunąć z dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich?

8. Czy jakieś punkty/ zagadnienia zawarte w dokumencie należałoby zmienić?

TAK NIE

Jeśli tak, to jakie? W jaki sposób?

Załącznik nr 3 do Standardów Ochrony Małoletnich

Tarnów, dnia _____

_____
Imię i nazwisko

Oświadczenie

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że zapoznałam/em się z treścią Standardów Ochrony Małoletnich obowiązujących w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

_____
(podpis pracownika)

Załącznik nr 4 do Standardów Ochrony Małoletnich

Tarnów, dnia _____

_____
Imię i nazwisko

Oświadczenie

Na podstawie art. 21 ust. 5 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich oświadczam, że w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałam/em nie zamieszkiwałam/em* na terenie państwa lub państw innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo mojego obywatelstwa:

_____
(państwa zamieszkiwania**)

Oświadczam, że jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

_____
(podpis kandydatki do pracy/ zleceniobiorcy*)

* niepotrzebne skreślić.

** należy wymienić wszystkie państwa w których kandydat/ zleceniobiorca zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat inne niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa kandydata/ zleceniobiorcy.

Objaśnienia

1. Jeżeli kandydat/zleceniobiorca będący obywatelem wyłącznie Rzeczypospolitej Polskiej złożył oświadczenie, że ciągu ostatnich 20 lat **nie zamieszkiwał** na terenie innych państw niż Rzeczpospolita Polska nie dotyczą go wymogi z art. 21 ust. 6-7 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, tj. m.in. nie musi składać oświadczeń z art. 21 ust. 7 ww. ustawy.

2. Jeżeli kandydat/zleceniobiorca posiadający obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska:

- a. złożył oświadczenie, że ciągu ostatnich 20 lat **nie zamieszkiwał** na terenie innych państw niż Rzeczpospolita Polska i państwie obywatelstwa kandydata,
- b. oraz przedłożył pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, o której mowa w art. 21 ust. 4 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich,

nie dotyczą go wymogi z art. 21 ust. 6-7 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, tj. m.in. nie musi składać oświadczeń z art. 21 ust. 7 ww. ustawy.

3. Jeżeli kandydat/ zleceniobiorca złożył oświadczenie, że ciągu ostatnich 20 lat **zamieszkiwał** na terenie innych państw niż Rzeczpospolita Polska i państwie obywatelstwa kandydata, musi spełnić wymogi z art. 21 ust. 5-7 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, tj. m.in. złożyć oświadczenia z art. 21 ust. 7 ww. ustawy, jeżeli nie złożył dokumentów (informacji z rejestru karnego) z art. 21 ust. 4, 5, 6 cytowanej ustawy.

Załącznik nr 5 do Standardów Ochrony Małoletnich

Tarnów, dnia _____

_____
Imię i nazwisko

Oświadczenie

Na podstawie art. 21 ust. 7 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich oświadczam, że Państwo/a, w których zamieszkiwałam/em w ciągu ostatnich 20 lat, tj. _____

*

- nie przewiduje/ą wydawania informacji z rejestrów karnych uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi;
- oraz w tym państwie/ach nie prowadzi się rejestru karnego.

W związku z tym oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w tym państwie/ach za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w:

- rozdziale XIX Kodeksu karnego (art. 148–162 – przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu),
- rozdziale XXV Kodeksu karnego (art. 197–204 – przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności),
- art. 189a Kodeksu karnego (handel ludźmi),
- art. 207 Kodeksu karnego (znęcanie się),
- ustawie z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Oświadczam ponadto, że nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, że dopuściłam/em się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Oświadczam, że jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

_____
(podpis kandydata/teki do pracy/
zleceniobiorcy*)

* należy wymienić wszystkie państwa zamieszkiwania kandydata/zleceniobiorcy z których nie dostarczono dokumentów (informacji z rejestru karnego) o których mowa w art. 21 ust. 4, 5, 6 ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

** niepotrzebne skreślić.

Dane służb, instytucji i organizacji pozarządowych mogących udzielić wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

INSTYTUCJA	ZADANIA W ZAKRESIE PRZEMOCY DOMOWEJ
<p>Komenda Miejska Policji w Tarnowie ul. Romualda Traugutta 4 33-101 Tarnów Telefon: 47 831-2900 Faks: 47 831-1244 E-mail: kmp@tarnow.policja.gov.pl</p> <p>Komisariat Policji Tarnów-Centrum ul. Gabriela Narutowicza 6 tel. 47 831 2101 Dyżurny: 47 831 2122 e-mail: kmp-centrum@tarnow.policja.gov.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interwencja, – zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających zagrożenie dla życia bądź zdrowia, – wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”, – wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc domową i podjęcie działań prewencyjnych. <p>Wydawanie nakazów i zakazów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, – zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, – zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej, – zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy, i przebywania na tym terenie.
<p>Prokuratura Rejonowa w Tarnowie Tarnów ul. Dąbrowskiego 27 tel.: +48 (14) 622-27-31 do 33 fax.: +48 (14) 628-32-19 e-mail: biuro.podawcze.prtar@prokuratura.gov.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie postępowań przygotowawczych z zakresu przemocy domowej, – popieranie kierowanych w tych sprawach aktów oskarżenia przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego i kierowanie, w razie konieczności, środków zaskarżenia, – prowadzenie tzw. działalności „pozakarnej” - m.in. inicjowanie postępowań sądowych przed sądem rodzinnym i cywilnym, a dot. zwłaszcza uregulowania sytuacji małoletnich w rodzinach, gdzie stwierdzono wystąpienie przemocy domowej.
<p>Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej ul. Szarych Szeregów 1 33-101 Tarnów tel./faks (014) 655-36-36 500 583 047 E-mail ogólny: toikiwop@oik.tarnow.pl oiktarnow@op.pl</p>	<ul style="list-style-type: none"> – interwencja kryzysowa, – pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna dla osób doświadczających przemocy domowej, – grupa wsparcia dla kobiet doświadczających kryzysów życiowych, – schronienie w mieszkaniu interwencyjnym dla osób doświadczających przemocy domowej i będących w innych kryzysach.
<p>Zespół Interdyscyplinarny Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Tarnowie ul. Eliasza Goldhammera 3, pok. 107, tel: 14 688 20 77 Pierwszy Zastępca</p>	<ul style="list-style-type: none"> – diagnozowanie problemu przemocy domowej, – podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu przemocy domowej, – powoływanie grup diagnostyczno- pomocowych i monitorowanie realizowanych przez nie zadań, – współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu i przeciwdziałaniu przemocy domowej,

<p>Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Tarnowie ul. Eliasza Goldhammera 3, pok. 107, tel: 14 688 20 77</p> <p>Drugi Zastępca Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Tarnowie ul. Eliasza Goldhammera 3, pok. 111, tel: 14 688 20 79</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
<p>Centrum Usług Społecznych w Tarnowie ul. Kazimierza Brodzińskiego 14 14 6882180</p>	<ul style="list-style-type: none"> – praca socjalna i wsparcie zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, – wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”, – praca w ramach grup diagnostyczno- pomocowych na rzecz osób doznających przemocy domowej, – udzielanie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym.
<p>Stowarzyszenie „Arka” - Poradnia Specjalistyczna i Telefon Zaufania Plac Katedralny 6 Tel. 19487</p>	<ul style="list-style-type: none"> – udzielanie telefonicznego wsparcia stosownie do potrzeb, – udzielanie informacji na temat form wsparcia i specjalistycznych placówek pomocowych.
<p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Eliasza Goldhammera 3 tel. 14 688 21 14</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”, – informowanie o możliwościach podjęcia terapii w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie ul. Chyszowska 3 tel. 14 655 99 95</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie psychologiczne i pedagogiczne małoletnich i młodzieży do ukończenia szkoły ponadpodstawowej oraz ich rodziców doświadczających przemocy.
<p>Placówki ochrony zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznawanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy domowej, – przeprowadzanie rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania, – wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” – informowanie osób doznających przemocy domowej o możliwościach szukania pomocy, – wystawienie na prośbę poszkodowanego zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, – informowanie osób doznających przemocy domowej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, – w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. śladów ciężkiego uszkodzenia ciała, podejrzanym oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.